

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

5 GC D-G C 67 9 @ - DHC J G? á 'ÜH-5J B =7 5

ÜÜ Þ SÁÝ QQQÉÁ ÜŠUÁH

21. JÚL 2011

ÞÖÜÜÖÖCERÞ "

Editoriál - Jasno bez obľahka...

Michaela Uhrinová

Všetnítelia, kone ne sme sa dokali tej chvíle keď sme na televíznej rosniky nacvičným osmevom oznamujeme jasno bez obľahka a teploty najvyššie rekordy, o ktorých sa doktor Iko zmieoval u mesiac. Pod nazorov mnohých sa vdy trať do poasia, ale možokedy do tľu. Tak sa nechajme prekvapi ako dlho budeme su i pivnicu z jeho polobla nej predpovede. U mte plány na leto? V tom prípade ak sa vám podari vytrhnú z práce, alebo ne dokrvavíte tdonekone na opakované posledné skoky, pohrabete posledný pásik sena a dte dokopy dvorek a zahradku, ktorú boli jedným z vašich novoročných predstavzatí, môže sa aj vy vychutnávať a e slnieka na lehku so slameniakom na hlavu a okrehlym 50-tym výtla kom To i To v ruke. Ke si zapnete rádio, ktorého heslom je bavi nás a Lady Gaga z neho na váš A-a-kka tte isté pesni ku 3 krát za hodinu, mte chu vrši sa ku klasike na udovú notu Kedy e to, kedy e to itko zide, o na moju, o na moju svadbu bude... Kým si budete pospevovať o zelenom itku

a ladi rádio stanice, pokojne sa môže stať e všet signál zachytiť a va e volanie vypouje mimozemské UFO a vytvorí kruhy v obilí za Liptovskou tiavnicou, ako to bolo 3.7.2011, kedy o tom informovala dokonca TV JOI. Kto z vás mte toto volanie na svedomí? No e sa priznajte! Ur ite všet omrzela u aj televízia. Ak mte nte ladu na film z vidieckeho prostredia, ur ite by ste dali prednosť skôr Helenke Ru i kovej v komódii Slunce, seno... pred al ou zmyslupnrou reality show Farma, ktorú bude opä odha ova hranicu ľudských schopností a aj pokračovanie enby chtivých farmárov. Ur ite všet mu uchu neujde: Kde je ani? ani! Preto prichádzam s verejnou prosbou z viacerých spoluobanov: ani, prosíme a, vrši sa u, nech si kdeko vek. Ako kôlka si pamätám, e po príchode domov som sa teila na Kozelnú kôlku. Dne ný kôlkarik sa po príchode môže te i akurť na My lienky vraha, krimi seriál pred ktorým si zakrýva o i ne jeden dospelák. Svet televízie nemte hraníc, o om sved i aj vysielanie v dopolud aj ich hodinách, kde všom ve tec, mtdium Daniel za jedno zavolanie po le energiu na 14 dní. Nedari sa všom? Daniel s ubuje e kľatbu, ktorú bola na všet uvrhnúť odstrániť a dokonca všom na dia ku po le sebavedomie aby všom zaru il ošpech v práci. No nie je to senza n? Predstavte si, e sa nájdú naivní udia, ktorí mu volajú nonstop. i si to priznajú i nie, mtdi všom ovplyv uje. Ale kto ovplyv uje ich? Pie -

anskému mýtu menom Rytmus sa to na istý as podarilo. Nafingoval senzácii, na ktorú sa chytili mnohí novinári. Tento lovek, okrem toho, e mti vody na hudobnej scéneplohodnotnými textami, robí všetky nejednostranné lingvistovi v tľnom jazykovednom oštave, preto e jeho pri inením bude onedlho spojenia ako: si vychytal a chcem vypichnúť zau ívanú. A to nielen medzi tiavnickou mldeou >, ale na celom Slovensku tak, e sa bude musieť zaradi do aktívnej slovnej zásoby. Viete o by bolo teraz najvhodnejšie? Odpoji sa ako ani od vonkajieho sveta a dovolenková pri vode, mori, v horách, jednoducho mimo domu. Okrem toho, e pred odchodom zabezpečíte všet dom, mali by ste zabezpečiť aj va u garu, aby všet o príchode neakalo prekvapenie ako jednu americkú rodinku. Terrence Dickson z Pensylvánie, operal cez garu dom, ktorý práve vykradol. Nepodarilo sa mu v ak otvoril dvere garu e, preto e sa pokazilo automatické otváranie. Spä do domu sa vrši nemohol, preto e si zaklapol spojovacie dvere z garu e do bytu. Majiteľ domu boli na dovolenke, a tak zostal práš Dickson uväznený v garu i 8 dní a pre il len v aka zásobe Pepsa a ve kľomu vrecu psích granol. Od vlastníka domu potom vysædil nradu za du evne ujmu vo výke 500 000 dolárov. Síce ne ijeme v Amerike, ale nikdy neviete o všet mô e prekvapi. Ja všom elám len to príjemnú a vychutnávať leto plnými dækami. ○

Zo zasadnutí OZ

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská tiavnica sa konalo dňa 26.5.2011.

K bodu 1-2: Zasadnutie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená kontrolná komisia, určení overovatelia a zapisovatelia zápisnice.

K bodu 3: Mgr. Ján Kohút zastupujúci firmu, ktorú prejavila záujem o lokalitu Rybník a Moiar predložil tédium ich možnosti.

Lokalita Moiar - vybudovanie trnínovského centra mlde a e ve kľoho portového areálu. Lokalita Rybník - vybudovanie rybníka, malej vodnej elektrárne, pekáre, reťaznice, oddychovej zóny a detských ihrísk.

al ie podrobnosti o vzáhu medzi obcou a investorom bude predmetom alých rokovaní OZ.

K bodu 4: Obecný zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnica urilo v zmysle § 11 ods. 4

písm. i) zákona . 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorých predpisov a § 4 ods. 2 zákona . 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorých predpisov plat starostovi obce tak, e starostovi obce Liptovská tiavnica zvy uje základný plat o 55% - bol znížený koeficient, ktorým sa vypoítava základný plat.

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Ú[\æ [çæ]ä^: [Ä•ÉÄF

Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnicia prerokovalo a schválilo odmenu pre zástupcu starostu obce Liptovská tiavnicia Ota Ondrejku, bytom Hlavná 18/27, 034 01 Liptovská tiavnicia vo výške 50 /mesiac s oinnosťou od 1.1.2011

K bodu 5: Plán z kontrolnej inšpekcie hlavného kontrolóra na 2. polrok 2011 predniesla hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová

K bodu 6: Znamenie o výsledku následnej finančnej kontroly . 2/2011 predniesla hlavná kontrolórka Ing. Elena Debnárová. Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnicia zobralo na vedomie kontrolu výdavkov obce na osekú tovarov a služieb za I. tvr rok 2011.

K bodu 7: Starosta obce informoval poslancov OZ, že komisia pre výberové konanie na protipovodňové opatrenia vybrala firmu ROTEXO Košice. Práca by mala byť zrealizovaná do konca novembra 2011.

K bodu 8: Rekonštrukcia miestnej komunikácie Nová ulica rozpočítaných 212 000 €, v roku 2010 preinvestovaných 30 000 €, stavebný dozor Miroslav Barto, v podmienkach s a e nebolo zaradené vyspravenie ryhy po výkopových prácach na kanalizácii. Prebehne rokovania medzi obcou Liptovská tiavnicia, firmou RILINE Ruomberok a stavebným dozorom Miroslavom Bartom, o výsledku rokovania bude poslanci informovaní.

K bodu 9: Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnicia súhlasilo s vypísaním výberového konania na zhotovenie vstupného chodníka na miestnom cintoríne.

K bodu 10: Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnicia prerokovalo a súhlasilo s prípravou projektových prác, rozpočtu a vypísaním výberového konania na rekonštrukciu dievčenských sociálnych zariadení na prízemí budovy Základnej školy Liptovská tiavnicia.

K bodu 11: Výstup na Salatín starosta obce informoval po-

slancov, že 11. ročník výstupu na Salatín sa uskutočnil dňa 25. júna 2011, sobota o 7.00 hod.. Účastníci budú mať po zdolání vrchu gulku a malinovku, večer bude Juhoslovenská vatra. Tradícia sa začala pri príležitosti 700 rokov od prvej písomnej zmienky o obci Liptovská tiavnicia. Zakladateľom tejto tradičnej turisticko-akčnej je Anton Slanica. Starosta obce pozval v týchto dňoch na výstup.

K bodu 12: Rôzne:

VS, a. s. Ruomberok požaduje, aby obec predložila návrh na investičnú akciu na rok 2012 obec Liptovská tiavnicia navrhuje vybudovanie vodovodu a kanalizácie v miestnej komunikačnej pozíciu Drevenice.

Starosta obce informoval poslancov OZ, že od 1.6.2011 bude pracovná doba v stredu od 7:30 hod. do 16:30 hod.

1. ročník achovského turnaja o pohár spoločnosti Invest-spol 11. 6. 2011 v KD v Liptovskej tiavnici. Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnicia schvaľuje zakúpenie troch kusov pohárov ako cenu na 1. ročník achovského turnaja o pohár spoločnosti Invest-spol vo výške 110 €.

Starosta obce informoval, že 18.6.2011 sa uskutočnil Nohejbalový turnaj pod záštitou SNS. Priestory Zmlnnostranného využitie cvičenie, stolný tenis, potreba vzájomnej dohody a dodržiavanie pravidiel

S a nos Viery Cibulej na miestnych futbalistov, na prehadzovanie lopty na jej pozemok, čím znehodnocuje jej pozemok a taktiež ničí oplatenie pozemku. Čiada, aby tržniny prebiehali vo vzdialenejasti ihriska od jej pozemku.

OZ obce Liptovská tiavnicia prerokovalo iados na odpredaj pozemku parcela CKN . 752/8 o výmere 147 m² pre manželov Petra Karlika a manželky Daniely rod. Bačovej, obaja bytom Liptovská tiavnicia, Nová 270 a rozhodlo, že pozemok parcela . 792/8 o výmere 147 m² nie je možné im odpredať, nakoľko nespĺňajú podmienky zákona

. 138/1991 Zb. o majetku obcí a zákona . 446/2001 o majetku vybraných územných celkov v znení zákona . 258/2009 Zb. obce a vybraných územných celkov s ohraničením nehnuteľnosti len spôsobom uvedeným v citovaných zákonoch. § 9a) ods. 6 písm. e) a g) zákona 258/2009 hovorí, že obec nemôže previesť vlastníctvo svojho majetku priamym predajom na fyzickú osobu, ktorá je zamestnancom obce ani blízkej osobe zamestnanca. V ich prípade je Daniela Karliková kuchárkou Zmlnnostranného zamestnancom obce, o čom znamená predaj za týchto podmienok nie je uskutočniteľný. Obec po konzultácii so svojím právnikom dospela k riešeniu, že najskôr je potrebné preukázať sa listom vlastníctva rodinného domu, ktorý je postavený na vašej nehnuteľnosti (skolaudova dom) a taktiež list vlastníctva na parcelu 792/5, v k. a. Liptovská tiavnicia. Predmetná parcela susedí s parcelou 792/8 (ktorá je predmetom iadosťi o odkúpenie). Po splnení týchto podmienok bude obec môcť využiť iný paragraf zákona 258/2009 na odpredaj iadosťi parcely.

Starosta obce informoval poslancov OZ o prebiehajúcom výkupe pozemkov nad ihriskom.

Poslanci OZ sa zaoberali problematikou miestnych motorkárov a ich neprimeranými jazdami.

K bodu 13: Starosta obce pokračoval prítomným zaslanať a zasadnutie OZ ukončil

al je zasadnutie OZ sa konalo dňa 6.7.2011.

K bodu 1-2: Zasadnutie obecného zastupiteľstva otvoril a viedol starosta obce, ktorý privítal prítomných a oboznámil ich s programom. Bola zvolená návrhová komisia, určená overovatelia a zapisovatelia .

K bodu 3: Znamenie o výsledku následnej finančnej kontroly o vybavovaní s a nosť predniesla hlavná kontrolórka obce. Kontrolou bolo zistené, že postup obce pri vybavovaní s a nosť upravuje

Smernica o vybavovaní s a nosť. V kontrolovanom období od 1-5 mesiac/2011 obci nebola doručená iadosť s a nosť, ktorá by bola kvalifikovaná ako s a nosť v zmysle zákona 9/2010 Zb. z o s a nosťiach.

Podania s označením s a nosť obec posúdila len ako podania od občanov a neboli v obci vybavované ako s a nosť. Obec v ak bola iniciátorom stretnutí občanov v záujme upokojenia a vyriešenia sporov medzi občanmi dohodou.

K bodu 4: Riaditeľa Zmlnnostranného Mgr. Renáta Cagalincovho oboznámila poslancov OZ s výsledkami iadosťi rokov za k. rok 2010/2011. V novom k. roku 2011/2012 budú musieť byť vytvorené dva oddelenia KD (do KD prihlásených 32 detí). Druhým výchovčevateka bude zamestnancom s oekonomného KD Ruomberok + absolventská prax. KD bude otvorená do 16:00 hod.

Údržba dievčenských sociálnych zariadení v budove Zmlnnostranného prízemie

Prebehlo výberové konanie boli podané 3 ponuky:

1. DOMINO Jozef Pochyba, E. Bohňa 48, 034 01 Ruomberok
2. Po nohospodárske družstvo, 034 71 Ludrová
3. GARS, s. r. o., Bernoláková 14, 031 01 Liptovský Mikuláš

Na základe najnižšej ponúkanej ceny 7559,19 € výberové konanie vyhrala firma GARS, s. r. o., Bernoláková 14, 031 01 Liptovský Mikuláš.

Konvektomat vedúca Janna Marschallová informovala poslancov o potrebe vybavenia Jannovým pracovným zariadením, nakoľko starosť slá v Jannu aspo 20 rokov. Predložila cenové ponuky na nákup konvektomatu. Poslanci OZ odsúhlasili nákup v maximálnej cene 5000,- €.

K bodu 5: Starosta predniesol cenové ponuku na vypracovanie projektovej dokumentácie inžinierske siete miestna komunikácia poza drevenice firmou PROaqua, spol. s r. o., Námestie A. Hlinku 42, Ruomberok. Roz-

ítate nĚs po pä desiaty krĚt

Dušan Dírer

o e je to pä desiatka... - tak si u pospevovalnejeden z našich spoluobanov.

To ale bolo pri inej príležitosti ako je tá, ktorú chcem ospevovať. Možno sa vám to zdá neuveriteľné, ale dríte v rukách päťdesiaté číslo nášho časopisu tiavnického. Dovoľte, aby som vám stručne pripomenul jeho históriu.

V roku 1929 začal vydávať v Liptovskej tiavnici Bernard Ondrejka lokálny inzerčný časopis s názvom **To i to**. V tomto roku vyšli dve 8-stranové číslo. V rokoch 1930-1932 prestal vychádzať. Od 18. apríla 1933 začal vychádzať znovu. Do 7. júna

1933 vyšli tri 4-stranové číslo a časopis zanikol.

Od januára 1938 začal vychádzať v Liptovskej tiavnici podobný časopis, no tento mal názov **Svoje**, časopis pre občianstvo a vzájomnú pomoc. Obsahoval krátko poviedky, vtipy, zaujímavosti zo sveta, ohlasy na listy čitateľov, reklamu, rady gazdinkám, údovky lekárne a iné. Redakcia časopisu sídlila v Liptovskej tiavnici a jej vedúcim bol opäť Bernard Ondrejka. Svoje bolo rozposielané do celej vtedajšej československej republiky. Od januára do júna 1938 vyšlo 68 stránok.

Do 15. 1. 1999 sa Obecný zastupiteľstvo obce Liptovská tiavnica uznieslo, že obnoví vydávanie časopisu: ... časopis **tiavnického i to** bude vychádzať maximálne

do roka a pre občanov obce bude bezplatný, pričom bude zameraný na dve oblasti. Prvou oblasťou je **oblasť informácie** v ktorej vieme informovať o rozličných veciach, týkajúcich sa obce (pravidelne dostanete správy o rokovaníach obecného zastupiteľstva a o celkovej živote v obci). Druhou oblasťou je **historická** oblasť, kde sa uverejňujú rôzne články z minulosti a tie rôzne kvízy a špekulácie.

Prvé číslo časopisu bolo vydané 1. apríla 1999, po asuplynutí viac ako dvoch rokov v obci uverejnilo svoje príspevky niekoľko desiatok prispievateľov na stránkach stránky. Šéfredaktorom je od začiatku Dušan Dírer.

Chcem z tohto miesta poakovať všetkých, ktorí o len jedným článkom, básničkou, alebo ilustráciou prispeli do

obsahovej stránky tohto periodika. Taktiež chcem poakovať všetkých čitateľov, ktorí sa priaze, ktoré vo mne asopisu uchovávať, podnetnú rady, ale aj kritiku. Po akovanie patrí aj tlačiarňi Tesfo, v ktorej náš časopis uzrie svetlo sveta.

Na záver ešte jedno pranie: Bolo by veľmi priaznivé, keby sa naša redakcia rada rozšírila o ďalších členov, aby obsahová stránka časopisu bola ešte pestrejšia a pre čitateľov pútavejšia. Kto by prejavil záujem nejakou formou prispievať do časopisu články, básne, ankety, ilustrácie, kvízy alebo tajničky, nech sa kedykoľvek prihlási na Obecnom úrade, alebo priamo u mňa.

Šéfredaktor

(Archív starých čísel nášho časopisu nájdete na adrese <http://toito.liptovskastiavnica.sk/archiv/>)

Zo zasadnutia obecného zastupiteľstva

Ö[\] ^}äÁ: [Á•ÉÁG

sahom ponuky sa polohopisní a výkopisní zameranie lokality, vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie a vypracovanie položitého rozpočtu v cene 1710,-. Poslanci sa predložili enou cenovou ponukou sehlali.

K bodu 6: Starosta obce informoval poslancov, že prebehlo výberové konanie na zhotovenie prepojenia chodníka s miestnou komunikáciou ku vstupu na cin-

torín. Boli predložené dve cenové ponuky:

1. MS stav, Dolný Kubín
2. Po nohospodárske družstvo, Ludrové

Obec Liptovská tiavnica si dala vypracovať nezávislý rozpočet. Poslanci OZ sehlasili s vybudovaním chodníka na cintoríne v cene 2800,-. Po nohospodárskym družstvom, Ludrové

K bodu 7: Poslanci OZ schválili opravu rozpočtu pre rekonštrukciu miestnej komunikácie Nové

ulica v celkovej cene 219 905,37 (s DPH). Poslanci OZ poverili starostu obce rokovaním s firmou RILINE, Ružomberok o rekonštrukcii miestnej komunikácie - prepoji Nové ulica a ulica Horebránou

K bodu 8: Poslanci OZ odsťahovali opravu rozpočtu vo výške 4000,- na rekonštrukciu prístupového chodníka a oporného múru pre zábradlie na miestnom ihrisku.

K bodu 9: Rôzne :

Poslanci OZ schválili vyradenie starého a nákup nového digitálneho fotoaparátu do výšky 500,- pre obec Liptovská tiavnica. Fotoaparát bude slúžiť pre potreby obce a občianstva tiavnického.

Poslanci OZ schválili družný rozpočtový opatrenie na opravu rozpočtu obce k 30.6.2011.

K bodu 10: Starosta obce poakoval prítomným začasne zasadenie OZ ukončil.

Postrehy starostu obce

Dušan Lauko

Všetchně spoluobčané,

Obdobie, keď píšem tieto riadky je obdobím slnka, vody, oddychu a dovolení. No aj napriek tomu mi dovoľte pokračovať v mojich postrehoch starostu vo vašej obci. Prvou problematikou, ktorú vieme chcem osloviť je tematika separa-

čného zberu TKO. V minulosti na vašu obec vyvíjala množstvo vyberania poplatku na osobu a rok. Každý občan, ktorý mal alebo nemal odpad, bol povinný zo zákona obci zaplatiť 300,- Sk osoba/rok. Určite si na toto skutočnosť dobre pamätáte. Občan si túto výšku zaplatil, avšak pripomienkova-

li, ak to je nespravodlivé vyberanie finančných prostriedkov aj za to, čo v skutočnosti urobene nebolo. V tejto súvislosti pripomeniem, že za týchto podmienok sa z obce vyvíjalo 5000 kúpaní ročne. OZ obce Liptovská tiavnica po dlhšej diskusii nakoniec rozhodlo, že obec Liptovská tiavnica zmení spô-

sob poplatku. Pre nás sme na tzv. množstvom zber, keď si občian zaplatí v skutočnosti len to, čo vyprodukuje. Tu je môj postreh a problém, ktorý by som veľmi rád v spolupráci s vami vyriešil. 20% obyvateľov pri tomto spôsobe platby úplne prestalo vyvíjať akýkoľvek

Postrehy starostu obce

Ö[\] ^}äÁ: [Á•ÉH

tuhý komunálny odpad. Pýtam sa pre o, ke pri paušnom platení odpad vyvážali. al ou problematikou je tzv. separovaný zber plastov a skla v obci. Vývozca a spracovateľ týchto komodít firma OZO, Liptovský Mikuláš má s vývozom oraz väie problémy. Mnohí sa určite pýtate pre o? Nu preto, e oraz astej ie sa vo ve kopolných kontajneroch, ktorú majú slá i na zber plastov resp. umelých flia objavuje rôzne druhy odpadov (polystyrén, hmoty, ktorú sa ani náhodou nepodobajú na plasty a mnohokrás sa tam nájdú aj upky zo zemiakov). Spracovateľ samozrejme takto vyseparovaný zber nepokladá za odpad plastový a obci to náe ite pripomienkuje a to nielen slovne, ale aj finančne. Preto vás chcem, vč ení spoluobania, po iada o separovanie tak, ako sa separová mätz. sklo do skla, plasty do plastov a TKO do kuka nádob. Ak si táto skuto nos nevedomíme, obec bude nátená v blízkej budúcnosti prehodnotí vývoz TKO z

obce a poplatok znova vráti na spôsob paušného poplatku. Mnohí sa iadosti občanov, o so starým papierom. Doposiaľ to obec riešila tak, e iaci Z vyzbierali 2x do roka elezo a papier. Takto získanú finančnú prostriedky využívali pre potreby koly. Takýto spôsob by som ve mi rád v obci zachoval. Ak občanovia cítia potrebu odovzdanoviny, papier resp. kartóny astej ie, nech donesú papier na obecný úrad po as pracovných hodín, kde ho pracovníci VPP uskladnia. Podmienkou bude, e papier musí by uskladnený v papierovej katuli, alebo zviazaný. Obec alej pokračuje v zbere elektroodpadu a bielej techniky. Kto takýto odpad vlastní, staí sa informovať na obecnom úrade. Poslednou pripomienkou je tzv. zelený odpad. V etci sa snažíme svoje dvory skrútiť. Trávnik pravidelne kosíme 1x, 2x možno a 3x týdenne. Niektorí udi zelený odpad t. j. pokosenú trávu kompostujú, o je správne a mädre. Av ak nájde sa aj mnoho spoluobčanov, ktorí využíva aj iný spôsob zba-

venia sa zeleného odpadu (sypú ho do potoka, prehodia ho cez plot susedovi, využíva verejnú priestranosť, ktorú nikto neštrá i a pod.). Toto je v ak nerozumné a nesprávne. Obec sa chce v blízkej budúcnosti popasovať aj s touto problematikou a možno o mesiac najneskôr na budúci rok bude poskytovať slu by vývozu zeleného odpadu a to bu na poľnohospodárske hnojisko alebo do bioplynovej stanice.

Druhá problematika, ktorej by som sa chcel venovať je problematika výstavby pastoraálneho centra v našej obci. Pastoraálne centrum sa obce ako takej netýka, av ak určitým spôsobom je to dielo, ktorú by malo slá i v prvom rade na im občanov, hlavne mládež. V poslednej dobe počuваме mnoho názorov o nepotrebnosti, o zbytočnosti výstavby a pod.. Nerozprávajme takto vč ení spoluobania. Ja viem, e nie každá z nás je veriaci, ale tak ako máme v obci poovníkov, portovcov tak máme v obci udi, ktorí tejto mylienke

veria. Skúsme preto akceptovať a podporiť túto mylienku v etci, aby slá iila spoločneciu. o sa týka pozemku vedľa pastoraálneho centra. Mnohí udi vidí tento pozemok ako nevyužitý, zarastený burinou a kladie si otázku pre o obec táto plocha nevyužíva. Nu tu platí jednoznačná odpoveď. Tak ako väina spoluobčanov v roku 1948 dostala pridelovú listinu určitú časť pozemku do vlastníctva, tak isto aj rímsko-katolícka cirkev dostala do vlastníctva tieto pozemky. V demokratickej spoločnosti je vlastníctvo nedotknuteľné a chceme veriť, e aj náe správcovia farnosti predmetnú pozemku skultúrni a za pomoci občanov zveľadí tak, aby slá iila pre potreby v etkých občanov. Úplne na záver mi dovoľte popriať vám príjemnú leto, na erpanie nových síl, i u na dovolenke, alebo len tak doma v prírode a do alých dní len v etko dobrú.

Vč ení starosta obce ○

Okresná súťaž a DHZ

Andrej Fliega

V nedeľu 5. júna 2011 sa v Liskovej uskutočnila okresná preverka pripravenosti dobrovoľných hasičských zborov. Súťaž pozostávala z dvoch ástí, prvá as bol požiar, druhá as bola tafeta. Obidve álohy bolo potrebné dokončiť za o najlepší čas. Súťaž bola rozdelená na tri kategórie, mužskú, ženskú a dorastencov. Najpočetnejšou bola kategória mužská, kde pretekalo viac ako tridsa družstiev z celého okresu. V tejto kategórii súťažilo aj družstvo z Liptovskej tiavnice. Naše družstvo nemalo pred súťažou iadné veľké ciele, preto e v konkurencii silných portových májín by to bolo ve mi odvážne. Ako prví as sme absolvovali tafetu, kde sme dosiahli ve mi dobrý čas, dovoľm si povedať, e jeden z najlepších na súťaži. Po tafete sme zaali rozný a aj nad umiestením v prvej desiatke, nako ke ve mi veľa družstiev pred nami

pokazilo útok. Práve to možno znásobilo našu nervozitu a bohužia, ani nám sa nepodarilo dokončiť útok, aj napriek tomu, e sme na tréningoch venovali dostatočne veľa pozornosti práve požiarnemu

útok. Verím, e aj táto súťaž bola pre nás určitým ponaučením a novou skúsenosťou pre naše ve mi mladé družstvo, ktorú sa na alých súťažiach pokúsi útočiť u len na lepšiu pozíciu. ○

Gdfz jbu' jc VU

Katarína Pastuchová

Správná vo ba sa mô e týka o- hoko vek správna vo ba tedia, zamestnania, správna vo ba ivot- ného partnera ale aj správna vo ba pri kope nového auta i kosa ky na trávu...

Správna vo ba sa týkala aj Va- ich detí a to konkrétne 23. mája 2011 na Obvodnom oddelení Po- licajného zboru v Ruomberku.

V tento de dostali na i tvr- táci pozvanie na celoslovenské vzdelávacie preventívnu akciu. Jej cieom bolo zamera pozor- nos iakov (e te pred obdobím dospievania) na správny výber spôsobu al ieho správania a ko- nania v detskej komunite. Jednalo sa o prevenciu takých javov, ako sã: alkoholizmus, fajenie, drogy. Kvalifikovaní pracovníci Polície za pomoci ve kôho mno stva di- daktického materiálu vysvet ovali iakom nebezpe enstvo pou itia

spomínaných psychotropných lã- tok, ich vplyv na detský organiz- mus, konanie pod ich vplyvom a následky. Niektorí jednotlivci si mohli vyskã a aj pocity v cele predbe nãho zadr ania, kde u aj tým najvä ím odvã livcom zmi- zol ãsmev a vrãili sa len s rozpa- itým výrazom.

Prevenciu sociãne-patologic- kých javov správania vykonãva- li poverení a vy kolení policajti po as celãho tý d a. Postupne sa na oddelení PZ vystriedali v etci tvrtãci z okresu a didaktický ma- teriã bude posunutý do al ich okresných miest.

Dãfame, e tãto akcia padne na ãrodnã pôdu a na e deti ne- budã plni tistiky v kriminã- nej oblasti. K spomínanej preven- cii mô eme prispie v etci svojim zodpovedným a príkladným ko- naním v ka dej oblasti ivota.

o

akujem...

Slovo, ktorã sa nikdy neprekonã ani ne- obohrã, slovo, ktorãho nikdy nie je dos . Slovo AKUJEM zohreje v etky vz ahy, patrí do ka dej situãcie i asti d a, ale do- kã e aj z oby ajnej chvíle urobi výnimo - nã.

Slovo AKUJEM znelo aj v na ej kole d a 10. mája 2011 ove a astej ie ako inokedy.

o sa dialo v tento de ? Pre o deti akova- li? A komu?

V popolud aj ích hodinãch do budovy Zãkladnej koly smerovali kroky v etkých mãm, ktorã majã kolopovinnã ratolesti. V tomto roku netradi ne (nie v Kultãrnom dome), ale v triedach sa stretli na e deti s maminami, aby spolu ne oslãvili DE MATIEK. Zau ívaný zvyk slãvi tento de v nede u sa mohol uskuto ni vo v edný de , z dôvodu iných povinností na ich iakov. (Svãtã prijímanie v tiavni ke a v Liptov- skej tiavnici bolo prãve v tomto období.)

Ale aj ke to bol oby ajný utorok, pre v etky deti a ich mamky bol slãvnostným, preto e mohli svojim nacvi eným programom a malými dar ekmi poveda svojim najdrah- ím arovň slovo akujem.

Katarína Pastuchová

Zábavné popoludnie s TANGRAMom

Zuzana Chlustová

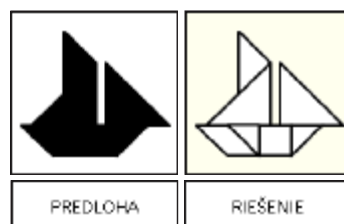
S odstupom jednãho roka sme 13. apríla 2011 opã pre na ich iakov zorganizovali

zãbavnã popoludnie s tangra- mom. Pre tých, ktorí o tom e te ni nepo uli, tangram je logickã hra pochãdzajãca z

íny. Ke e ide o jeden z naj- star ích hlavolamov na svete, v etci zã astnení poriadne potrepli svoje hlavi ky.

Podmienky boli v porov- naní s minulou akciou tro ku zmenenã. Tentokrã sa mohli zã astni v etci iaci od 1. a po 4. ro ník. Tangram nes- kladali jednotlivci, ale dvo- jice. Aby boli sily vyrovnanã, ka dý prvãk a druhãk si vy- bral jednãho tretiaka alebo tvrtãka.

Úlohou dvojíc bolo pos- klada obrãzok pod a predlo- hy. Ka dý obrãzok sa skladal zo siedmych astí (geomet- rických tvarov). Dvojiciam, ktorým sa podarilo obrãzok posklada , boli pridelenã body.

PREDLOHA

RIEŠENIE

Aj ke i lo o zãbavnã po- poludnie a nie sã a v pra- vom slova zmysle, predsa len sme sa rozhodli udeli jednu peciãnu cenu výhernã poukã ku: 1 de bez domã- cich ãloh . Z tejto ceny sa te- ili Richard Mlynar ík (2. A) a Martin Ka alka (4. A).

Ak by si chcel skladanie tangramu niekto z itate ov vyskã a , odporã am strãn- ku interaktívneho tangramu: [http://britton.disted.comosun. bc.ca/tangram.swf](http://britton.disted.comosun.bc.ca/tangram.swf)

o

Poslednø zvonenie

Katarína Pastuchová

Nie o sa kon í, inø za ína. Jedny dvere sa zatvãrajæ, aby sa mohli otvori al ie. .

Aj na i tvrtãci v Z Liptovskã tiavnica definitívne ukon ili jednu kapitolu svojho ivota, ke si posledný raz vypo uli kolskø zvonenie a prevzali si zasle ene odmenu v podobe vysved enia.

Poslednã rozlæ ka s triedou, kolou, ktorã im bola tyri roky druhým domovom. Poslednø zbohom lavici, v ktorej dennodenne sedeli. Slovã triednej u ite ky - pou nø, ale

aj kãravø... V etko je u minulost . U sa ni nevrãti. as je neøprosny, nedãsa zastavi .

Smutnãrozlæ ka, ale aj poslednø príjemnø chvíle strávenø s mojimi iakmi.

Aj pre m a, ako triednu u ite ku, sæ tyri roky dos dlhým obdobím a lovek si ako si zvykne. Na znãme tvãre, na æsmevy....aj na malø i vä ie huncøtstva. tyri roky je kus ivota a as prinesie v eli o dobrø i zlø. Spolone sme zdie ali radosti i smøtky, ktorø nãm ivot priniesol. Za ili sme toho spolu ve a a lo-

veku ostanæ len spomienky na krãsne chvíle.

Chcem po akova v etkým rodi om, ktorí mi zverili svoje deti na dlhø tyri roky a vlo ili do m a dôveru, e ich ratoles-ti nau ím v etko potrebnø, o budæ v ivote potrebova .

Mojim iakom elãm æspe nø vykro enie a dobrø vyu ovacie výsledky na nových pôsobiskãch.

Úprimnø AKUJEM patrí v etkým maminkãm, ktorø pripravili dôstojnæ rozlæ ku, ne utovali svoj vo ný as, sily i financie a pripravili de om

æ asný zã itok.

Za v etkých osobitne AKUJEME p. Ingrid Michalíkovej za æchvatnæ tortu, ktorã v etkým vyrazila dych. Dlho sme sa nevedeli vynadíva , kým sme urobili prvý rez. Umeleckø dielo sme najprv zve nili a a potom sme sa do nej pustili. Ako spomienku si ka dý odniesol vlastnæ sladkø podobize a ak prekonã svoje mlsnø chø ky, tak mu e te dlho bude pripomína spolone strávenø chvíle v Z Liptovskã tiavnica.

triedna u ite ka IV. A ○

kola v prírode

Jana Kohútová

V pondelok 6.6.2011 sme sa my 24 detí z na ej koly a p. u ite ky R. Cagalincovã Z. Chlustovãa p. vychovãvate ka J. Kohøtovã vybrali plní o akãvania a s plnými kuframi do koly v prírode. Cie om boli Zãpadnø Tatry

Ra kova dolina Domov J. A. Komenskøho.

Po nie ve mi dlhej ceste, ktore niektorí absolvovali s rodi mi, ostatní s p. farãrom sme sa u vyba ovali v ætulných podkrovných izbãch a pani kuchãrky nãs akali s výborným obedom.

Prvý dojem bol pozitívny. Na e nad enie kazilo len da divø po asie. No na - astie sa po asie ka dý de aspo na pã hodín umødri-lo a vtedy sme vyrã ali na turistickø vychãdzky po zna kovaných chodníkoch, samozrejme s pr iplã ami v ruksakoch, do okolia. Cie nebol a taký dôle itý ako samotný priebeh vychãdzky. Deti mali mo nos pozorova prírodu Tatier, jej typickø stromy a rastlinstvo. V ímali si chrobãky, mravce, po ævali spev vtãkov...Nau ili sa ur ova svetovø strany pod a

stromov aj pod a buzoly. Po - as da divøho po asia a po ve eri si deti dop ali svoje praktickø poznatky teoretickými prostredníctvom didaktickej hry, kvízov a sæ a í s prírodovednou tematikou. Taktie prebiehalo aj trochu netypickø vyu ovanie v ostatných predmetoch. Prvãci so tvrtãkami sa u ili v spoločenskej miestnosti a druhãci s tretiakmi v jedãni.

Nezabædali sme ani na zãbavu a relax. Spomeniem rannæ rozcviku, loptovø hry v portovom areãy, premietanie filmov, alebo ve mi ob æbenø napchãvanie sladkos ami na izbãch. Najvä í æspech mala Py amovã pãrty a spoločenský ve er

Izba zabãva izbu . Deti nãs príjemne prekvapili svojou aktivitou a tvorivosou.

Dni plnø zã itkov nãm ubiehali ve mi rýchlo. Ani sme sa nenazdali a pri iel as odchodu. Balenie, poslednø ra ajky a cesta domov. Pãn farãr nãm v aute navrhol obchod za rozprãvanie dojmov z celøho tý d a sa zastavíme na zmrzlinu. Obe strany boli spokojnø!

Pred kolou nãs u vítali netrpezliví rodi ia a tie ostatní spolu iaci s pani u ite - kami otãzkou: Tak o, ako bolo? Na odpovedi sme sa v etci zhodli: Bolo super!

(fotogalãria kola v prírode na www.zs-liptst.edupage.org) ○

My sa tmy nebojíme

Zuzana Chlustová

Z piatka 27. 5. na sobotu 28. 5. 2011 ostali dvere na jej koly otvorené pre v etkých tých iakov, ktorí sa rozhodli splni pripravené olohy (aj ke bolo dĚvno po vyu ovaní) a strávi v kole noc.

U sa stalo zvykom, e tĤto akcia za ína skladaním s ubu, a inak to nebol ani tento rok. Svoj s ub poslu nosti, vernosti, odvahy a vytrvalosti v etci prítomní potvrdili svojim odtla kom prsta. Potom sa íaci presunuli do tried. Boli rozdelení na mlad ích (1. a 2. ro ník) a star ích (3. a 4. ro ník) iakov, aby mohli zvlĤdnu v etky prichystané olohy.

Mlad í iaci museli najprv opravi popletenú nĚzvy rozprĚvkou. V druhej aktivite sa oboznĤmili so znakmi rozprĚvky. Pre lep íe pochoopenie sme zvolili rozprĚvku

Popolu ka. al íe olohy sa niesli v duchu spomínanej rozprĚvky deti skladali puzzle s obrĚzkom rozprĚkového zĤmku, z kociek stavali o najvy íu ve u, no a na zĤver museli roztriedi zmie ane ry u so o ovicou.

Star í iaci pracovali s rozprĚvkou od Hansa Christiana Andersena Lietajúci kufor. Najprv si ju pozorne pre ítali, potom odpovedali na kvízovú otĚzku, dramati zovali asti rozprĚvky...

S ebe opeka ku sme museli zru í, lebo sa pustil poriadny lejak. No na í noc a níci neostali hladní. Pani u íte ky sa vo ve mi krĤkom ase premenili na kuchĤrky a v etkým hladom pripravili ve eru.

To hlavnú, na o sa v etci najviac te íli, v ak e te len malo prís skæ ka odvahy. Ke e pr a neprestalo, museli sme zrealizova in-

terišrovæ variantu. íakom sme pustili rozprĚvku, poskrývali sme indície a celĤ kola sa zrazu ocitla v eplnej tme. Ke skupinky odvĤlivcov len za pomoci bateriek preh adali priestory koly a na íi v etky potrebnú indície, museli da e te v etky hlavy dokopy a odhali nĚzov rozprĚvky. Aj mlad í aj star í iaci tĤto poslednú aktivitu zvlĤdli.

No a o nasledovalo alej? Do polnoci chýbalo pĤr minút, teda najvy í as zaliez do spacĤkov. E te ve ernĤhygieny a za elali sme si dobre noc. I ke ticho preru ovali blesky, nikto neplakal, ani tí najmlad í prvĤ íkovia. V etci dokĤzali, e sĤ odvĤni a tmy sa naozaj neboja.

○

Didaktické hry

>Ubu'8 i _cj z'

My tro ku skôr narodení si e te pamĤtĤme na populĤne brannú cvi enia. Doba sa mení a s ou aj nĚzvy

istých inností. Tak je to aj s Didaktickými hrami. V nĚzve mĤme slovo hra, ale v skuto nosti ide o nĚcvik toho, ako sa sprĤva vo

výnimo ných situĤciĤch, ke na e pokojnú dni narú í vy í anie prírodných ívov, katastrof, í nepredvídaných situĤcií, ako sa o tom denne dozvedĤme zo sprĤv z celého sveta. Na tieto situĤcie by sme mali by pripravení a to bolo vlastne cie om didaktických hier. Prírodné ívly sĤ nevyspytate nú a vo í nim sme a budeme bezmocní.

V prvej asti sa deti z dokumentĤrneho filmu dozvedeli o tom, o v etko nĤm príroda mô e vo svojej síle ukĤza a pripraví - povodne, po íare, zosuvy pôdy, lavíny, víchrice a pod. Nasledoval nĤcvik evakuĤcie ko-

ly, o sme zvlĤdli v rekordnom ase. Zaujímavý bol beh v plynových maskĤch zamoreným ezemím. Deti tĤto as brali ve mi vĤne a sprĤvali sa ve mi disciplinovanne. Ve í lo o zĤchranu ívota! Svoju rýchlos a fyzickæ zdatnos si vyskæ ali v behu cez rôzne prekĤky a bolo ve kou rados ou, ke dobehli do cie a záchrení. Pre deti boli tieto innosti vlastne hrou, ale je dôle ítú, aby pochopili a uvedomili si výnimo nos situĤcií, ktorú mô u prís kedyko vek v ktoræko vek hodinu bez varovania.

○

MDD 2011

Ubu8 i_cjz

1. jæn - Medzinãrodný de detí, de , na ktorý sa te ia v etky na e deti. My sme tým na im kolským pripravili veselø popoludnie plnø sã a í a zãbavy. Najprv si vyskø ali svoju silu a zdatnos v sã a i o najlep ieho be ca koly. V etci sa sna ili, ale vyhra mohol len najlep í. Svoju presnø mu ku si

trønovali v hãdzaní lopti ky do plechoviek, nasledovalo skãkanie vo vreci, kde si u ili ve a zãbavy.

U ste to skø ali? Veru, nie je to jednoduchø. Hlavne diev atãbodovali v sã a i vo výdr i v skãkaní na vihadle. Zví azila Bianka Ben ovãPo portových disciplínach sa vytvorenø dru stvã sna ili o vytvorenie módnego modelu z novinovøho papiera.

Myslím, e aj svetoví módni tvorcovia by sa mali omu priu i . Na e deti sã naozaj ikovnø a kreatívne. Aj tí, ktorí radi kreslia si pri li na svoje. Kresbou na asfalt vyjadrili to, o majø radi, o radi kreslia a o im je blízke.

Najkraj iu kresbu vyhodnotila detskãporota. Poslednou zãbavnou disciplínou bola sã a o najdlh iu nøru, ktorø museli z kãskov

zviaza a nãsledne rozviaza . Kto chcel sa zabaviť, zasø a il a nãs pohladil pri srdci poh ad na usmiatø a veselø detskø tvãri ky, lebo len my dospelí si uvedomujeme, e nie v etkým de om na svete je dopriate pre íva astnø a bezstarostnø detstvo, e sã na svete deti, pre ktorø je sviatkom skuto nos , e sa im vôbec podarilo pre i alí de .

""U' bU' nz jYf' n' U' ý†W\ ' jmXUfYb W\ 'U_ W]†

Renáta Cagalincová

istenie dolín

K takýmto patrila ur ite spolo nã akcia s po ovníckym zdru ením istenie dolín, ktorã sa pre nepriaze posasia uskuto nila nie v apríli ale a v mesiaci mãj - 6. mãja 2011. Na i iaci sa na u te ia u vopred ka dý rok, preto e po vy istení majø pre nich po ovníci pripravenø opekanku a stre bu zo vzduchovky . Ani tento rok tomu nebolo inak. Po asie po uplakaných predchãdzajøcich d och vylo na jednotku, deti a pani

u ite ky boli pozitívne naladenø u od rãna. Rozdelení na dve skupiny prvãci s druhãkmi a tretiaci so tvrtãkmi sme vy istili okolie Lø neho hãiba, v ktorom boli odpadky, ktorø zanechali nãv tevníci z akcie Gazdovských koní, gulã níci a nevychovaní výletníci.

A ke e sa deti sna ili, za ich usilovnos boli odmenenø spomínaným opekaním a stre bou zo vzduchovky.

Priate skø stretnutia a zãpasy

V predchãdzajøcom kolskom roku sme k nãm do Liptovskej tiavnice pozvali na zãver kolskøho roka kamarãtov zo Zãkladnej koly v Ludrovej na spolo nø stretnutie, pri príle-

itosti ktorøho tvrtãci oboch køl odohrali priate ký zãpas /remíza 2:2/, pohostili sme ich, deti si vymenili skøsenosti zo ivota oboch køl a svojich pani u itieliek. Tento rok nãs pozvali na miestne ihrisko do Ludrovej oni, znovu, tentoraz zmie anø dru stvã hrali aj diev atã odohrali zãpas / lep í boli ludrovci a zasø ene vyhrali 3:2/ a tak sa za ala písa tradícia spolo ných stretnutí na konci

kolskøho roka.

Slãvnostnø ukon enie kolskøho roka

De , na ktorý sa te ia v etci iaci

malí, ve kí, v etci pedagógovia koniec koly, u enia, domãich øloh a v etkých al ích kolských povinnosti.

30. jæn. V etci pekne oble ení, upravení, sviato ne naladení. Usmiati iaci s kyti kami kvetov, pani u ite ky s vysved eniami. Rozlø ka tvrtãkov, ich pripravený program, priania æspechov v nových kolãch v meste, odovzdãvanie ezla a ich rady pre prvãkov, poslednø zvonenie...a sã tu: PR` Z-DNINY!

elãm v etkým zamestnancom koly, iakom, ich rodinom krãsne slne nø prãzdni ny, plnø oddychu, pohody a na erpanie síl do novøho kolskøho roka. Nech sa v etci zdraví a spokojní opã stretneme v septembri.

1. ročník achovského turnaja o pohár spoločnosti Investspol

Dušan Dírer

Dňa 11. 06. 2011 sa v miestnom Kultúrnom dome uskutočnil 1. ročník achovského turnaja o pohár spoločnosti Investspol, ktorého sa zúčastnilo 75 hráčov. Medzi nimi boli aj slovenskí veľmajstri **ubomír Ftáčnik, Igor Tohl, Tomáš Likavský, Mikuláš Maník** a český veľmajster **Petr Velička**. Víťazom turnaja sa stal Igor Tohl...

Po skončení turnaja som položil nasadeným jednotlivcom **ubomírovi Ftáčnikovi** niekoľko otázok. Zaujímalo ma, ako sa mu u nás hralo, o čom hovorí na svojich šeperoch, a či turnaj splnil jeho očakávania, ako hodnotí tento turnaj, ale aj celkovo úroveň slovenského šachu. Nech sa píše, tu sú jeho reakcie:

DD: Ako sa vám u nás hralo a o čom hovoríte na svojich šeperoch?

F: Hralo sa mi dobre, podmienky sú tu veľmi dobré, nedošlo v akomkoľvek protihráčov ako sa o akákoľvek, o je ale pre nás v etkých účastníkov jasťo nô po ehnatie, lebo nie je ani tak vydýchaný vzduch a tak alej. Sma je veľmi pekné, v tom nemožno mať nánietky.

Som prvý nasadený a o akákoľvek sa, e budem bojovať o prvô miesto. To sa ale celkom nepotvrdilo. Podarilo sa mi dvakrát prehrať iernymi figúrami s dobrými hráčmi, ktorí sú veľmi nebezpeční. Zhodou okolností mi obidvaja poněkali remízu po otvorení, ale keď som sem prišiel, tak som chcel hrať s tým, e ak to nevyjde, tak to nebude takô hrozňô. Fakt je ale ten e zvolený kráľka forma, takzvaný rýchlych s asovou kontrolou 15 minút viac vyhovuje mladým u om. Ide tu o reakciu, o pozornosť, o uvoľnenie veku

samozrejme ustupuje. Ja u som starý pes, u som na scône vyše 30 rokov. Hráškusilu e te ale mám ke ide o klasický ach, ke sa hrá povedzme dve hodiny na tyridsa ahov a podobne. Ale v týchto rapidoch je to niekedy lepšie, niekedy horšie... Urobil som es a pol bodu, ale nepotvrdil som tie očakávania...

DD: Splnil turnaj vaše očakávania? Ako ho hodnotíte?

F: Turnaj moje očakávania prekonal. Som veľmi prekvapený, e sa nie o takôto robilo tu v Liptovskej tiavnici a rozhodne to nie je nie o, o by sme len tak o akákoľvek, ke e v menších mestách a dedinách nie je pozornosť k achu takô veľa. V etko stojí nejakô peniaze, je dôle itefinančná podpora sponzora a samozrejme aj organizácie to treba zabezpečiť. Tu na scône vládne taký druhý a optimistický duch. Som príjemne prekvapený a veľmi spokojný o to viac, e to nie je iba príležitnosť zleitosť. Ambícia je zjavne takô, e sa má zrodiť akási tradícia a Liptovská tiavnica by sa mala dostať na mapu Slovenska aj Európy v tom achovom slova zmysle. Kie by pre nás achistov bolo takýchto ideí, ambícií a situácií bolo viac.

DD: Ako sa pozeráte na ach v dnešnej dobe v porovnaní s minulosťou?

F: e to veľmi atraktívna hra napriek tomu, e prišli po íta e a v etko sa zmenilo za tých mojich uplynulých tridsať rokov. Scôna vyzerá eplne inak. Sú tam iní menší, máme počítať a internet, máme veľkô databanky partíí a obavy asi pred dvadsiatimi rokmi, e o bude s nami, ke počítať e bude silnejšie ako sme my sa a tak nenaplnili. Ach sa stal populárnejší a dostupnejší a prekôky, aby lovek vstô

opil na achovú scônu sô teraz menšie. Každý kto má chuť hrať, u nepotrebuje mať takô vysokô náklady ako v minulosti. Každý u môe dnes hrať dokonca aj z domu a nemusí odchádzať do achovského klubu.

DD: Aký máte pohľad na slovenských achistov?

F: Ja u mám pohľad veterána. V achu je to nielen na Slovensku, ale aj v ade tak, e v dy je otázka, kto príde po nás, i budô e te nejakí dobrí achisti. To je ale situácia ako vlny na mori. V dy sa v ka dej generácii urodí pár talentov, ktorí majú nielen nadanie, ale aj vôľu pracovať na sebe, venujú tomu veľa asu. Ach má ale jednu nevýhodu, e je asovo náročné a náročné na energiu. Ak chce byť lovek dobrý ako achista, musí tomu venovať veľa asu, ktorý by mohol venovať na nie o inô. Aj veľmi nadaným hráčom trvá pomerne dlho, kým sa dostanú na medzinárodnú úroveň, na úroveň veľmajstra. To sú tisíce a tisíce hodín.

My sme ako Slováci mali jednu výhodu, e v spojenom eskoslovensku bola dosť veľa achovská tradícia a eskoslovensko dosť veľa znamenalo aj na medzinárodnej scône. Tak e po rozdelení eskoslo-

venskej republiky sme tã tradíciu, pi kových hráčov, ale aj skúsenosti zdedili. Úroveň slovenského achu nie je ohromujúca, ale v európskych pomeroch stojí dosť vysoko, má slušnú pozíciu.

Je potešiteľné, e aj na tento turnaj zopár na ich hráčov prišlo, myslím pri tom tých lepších a nádejnejších, ktorí by v budúcnosti mali zaujať miesta elných reprezentantov a bojovať na ich farbách na rôznych šepiach.

Je veľmi príjemné, e nie o takôto sa tu uskutočnilo a budem držať palce, aby to nadenie vydržalo do budúcich rokov a od nás achistov treba určiť podporu, treba íriť dobrô slovo, o sa budeme snažiť robiť, aby sme prilákali aj kolegov, aby v budúcom ročníku došlo e te viac silných achistov a bolo to atraktívne aj pre tých menej skúsených.

DD: akujem za rozhovor.

Fotogaléria: <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/sach2011>

Videogaléria: <http://www.c7c5.com/?pgid=videos&sort=date&event=Open+INVESTSPOL+2011>

Výsledky turnaja: <http://chess-results.com/tnr50828.aspx?art=4&lan=4&fed=SVK>

Spomienka na Kamila

Prv ako som dala svojmu synovi život a meno Kamil, vyrastala som v oravskej dedinke Malatině, kde som spoznala jeho otca svojho manela Kamila. Po svadbe v roku 1990 sme zaali bývať v Dolnom Kubíne. Detské postieku najprv zhudobnila dcórka Janka, po dvoch rokoch Kamko, poalých dvoch Gabika a nakoniec Marek. tyri krásne deti nám Boh poehnal a prepomali, aby sme mu ich vychovali. Hoci sme z dediny prešli do mestského sídliskového prostredia, mali sme asťie na dobrú a hlboko veriacu spoločnosť rodín, s ktorými nás dodnes spájajú nielen pekné spomienky. Tu v tomto prostredí našli deti spoznávali dobrého Pána Boha, tu absolvovali prvú krôiku svojho života, tu trévali vo chvíli s priateľmi. Tu Kamko prvýkrát a ve akrát slávil Pánovi ako mini trant. Práve táto slávnosť ho viedla k asťm ťvahám o kázstve. Táto

jeho skrytá ba mu pomáhalo i tichým, nenápadným životom, pomáhalo mu vyberať si kamarátov a prostredie, stavať sa k povinnostiam a riešiť nedorozumenia, i spory. Neraz ako moralista dohovárал kamarátom na ulici, ale niekedy aj nám rodičom. V roku 2003 sme kúpili od Saleziánskych spolupracovníkov drevenú kútu v Liptovskej štiavnici. Byt na sídlisku sme v 2005 roku predali a na jeden a pol roka sme sa presťahovali k rodičom do Malatinej. Natrvalo sa na a rodina usadila hoci te do nedokončeného, ale obývaného domu v Liptovskej štiavnici v lete 2006. Udia nás tu ve mi pekne prijali. Cítili sme a cítime, ako nám Pán Boh pomáha cez udi okolo nás. Netrvalo dlho a deti si našli nových kamarátov a Kamko u siedmak rýchlo zapadol do miestnej mini trantskej družiny. Vo veku, kedy zlý najviac striehne na dušu loveka

nenápadne a bez bicykla vchopil do partie Don Bosco TOUR. Tešil by tam, kde je prítomný Ježiš. Akoby vedel, že spoločnosť je viac ako bicykel ten mu na Vianoce priniesol Ježiška. Keby mu vtedy pod vianočným stromčekom niekto povedal, že osem mesiacov naomžde a do Turína a získa titul univerzálny bezproblémový cyklista neveril by, ale ani by sa nestresoval. Kamilova púť do Turína v roku 2008 bola popretkávaná modlitbami a obetami v tebe spozná svoje povolanie o chce Boh, prosí ho, aby poodkryl a dal spoznať aké má s ním plány a zámery. Ve mi si vešiel kázstvo a kázstvo, v kátičku duše poom neprestával tešit aj keď vedel, že dosiahnu takúto smrť v živote je a ká. Po návrate chcel by zachrániť pomáhať uom nielen v nádzi mu bolo v duši vlastné. Aj ako cukrár môžeme uom prinášať radosť, hovorieval.

nasadli na bicykel a vyrazili. Náš pán farár Garaj bol pre neho ve kým vzorom, ve ho po duchovnej stránke ve mi povzbudzoval a naplnil jeho dušu u radosťou, pokojom, rozvážnosťou a pokorou. Boh nám život dal a Boh nám ho môžeme aj zobrať. Nikto nevie kedy a kde, asi ani Kamil netušil, že ke sa s nami láešil pred cestou do Ríma, že sa láešil i navždy... Jeho smrťou som si uvedomila akú dôležitosť je by pripravený v každej chvíli. Nikdy neviete, o sa môžeme stať aj na tom najbezpečnejšom mieste. Ostal len v našich spomienkach. Je to hrozná rana a nikdy to u nebude také, ako pred tým. Hovorí sa, že sa hojí v etky rany, no táto jazva tam aj tak ostane. Útechou mi je istota, že Kamko bol stopercentne pripravený, že sa snažil o najviac slávy Bohu a že ho miloval z celého srdca, lebo ako povedal svätý Augustín: „K Bohu nejdeme krokmi, ale láskou.“

získal to komo nosí a posily v duchovnom živote, a nám ich neraz mohol rozdávať a nimi nás posilovať. Stačilom, že som sa pozrela do jeho modrých očí, alebo keď na mňa hodil ten ťprimný ťsmev plný optimizmu, hne bol de o nie o krajší. Po roku u ako ôsmak

Bol to taký klasik a pohár. Vedel sa tešit aj z každých maličkostí. Nepotreboval sa pretvarovať alebo povyovávať, i predvídať sa pred inými. Bol proste taký aký bol jednoduchý a svojský a práve to bolo naom to ťasné a nenahraditeľné. Bol ve mi ochotný ka dťmu pomôcť a hlavne nebol ahostajný ani pre rôzne kresanské aktivity, ako napríklad: práca v eRku, hokejbalová liga, volejbal ale hlavne bola jeho vešou cyklistika s pánom farárom. Dnes u pomerne známe motto, „Cyklista má ma dve duše náfekane, jednu rezervnú a svoju v milosti posväcujúcej. mi opakoval v duši pred tým, ako sme spolu

Chceme sa po akova v etkym, ktorí Kamilovi akýmko vek spôsobom pomáhal, aby dozrieval v dobrého loveka a kresana. Hlavne našim duchovným otcom a priateľom. Samozrejme, že akujeme aj v etkym, ktorí nám pomáhal i u modlitbami alebo hmotnými darmi. Nech veš dobrotivý Otec odmení hojnými nebeskými darmi a nech veš na tejto zemi poehnáva.

A v neposlednom rade ve ká v aka Pána Bohu. V aka ti Bože za Kamka, že sme mali moňu ho poznať a estnáš rokov spolu s ním kráť a k Cieľu.

Kamilova sestra a matka

Boh si ka dý skutok pamätä...

Ján Garaj

Vladko s Mirkom be ali hore ulicou a tam, kde konili domy a kde bolo výborné mieste ko na hranie teraz v zime celé pokryté bielym mäkkým snehom. Vladko, ech, to bude nie o, len aby sa nám to podarilo, zasmial sa Mirko. Rád by som videl toho starého, o na to povie, a sa vráti Ale ponáhajme sa! A dali sa obidvaja do práce. Věali snehovú guľu s zně ali ich ku stene na hromadu. A ve mi sa pritom smiali z toho, o zamý ali vyvies .

o to bolo? Ni pekné. Na kraji ulice na prvom poschodí, v izbe s oknami do ulice, býval starký. Podve er chodieval na prechádzku, pri om si nechal v dy otvorené jedno okno, ktorým mu teraz Mirko s Vladkom chceli dnu nahádza snehových guľ. A pre o? Preto e de predtým ich napomenul, lebo sa nesprávili dos skromne na ulici. On

Október 2010

November 2010

odíde. Lebo sa a stmieva, epkali si chlapi. Hromada nehových guľ o ividne rásťla.

E te, e te, posme oval Mirko Vladka, ktorý zrazu zastal. Po zasne enej ceste krě al namě havo akýsi starec. Na malých sěnkach viezol vrece, s ktorým zaviazol v snehu a nemohol sa ani pohně . Mirko, nemali by sme mu pomôc ?

Rob rad ej guľe, Měne ich e te měo. Vladko si dal poveda , ale o chví u sa znova zadíval na cestu. Star ek sa e te stěle bezvysledne naměhal s bremenom.

Mirko, ja mu idem pomôc . Cho , ke si hlěpy. Nemal si to ko nalo i .

Vladko chví u zavěhal, ale potom sa rozhodol. Pôjdem, ale po aj ty. iel. Měne věm to potla i ? volali na starca.

Ach, ěno, zlatí chlapi, radoval sa starec. Opreli sa, sane sa pohli a tak li, e star ek sotva vlědal pred nimi. Ke u boli pri dome a oni sa lě ili, videli,

e mě v o iach slzy. A pre o pla ete? pýtali sa. Od radosti, chlapi, e Pěm Boh nezaběda na to, o sme komu vykonali. Ke som bol taký ako vy, dobehol som raz na ceste starca takého, ako som ja, ktorý niesol ve ký balík. Bolo teplo a on nevlědal Pomohol som mu. Bol ve mi rád a povedal mi:

Chlap e, o si mi urobil, to si Boh pozna il. To, ako keby si jemu urobil.

On ti to raz odplatí, uvidí

Ja som mal vtedy rados , ale zabudol som na tčto príhodu. A teraz mi pri la na um, ke som sa naměhal s týmto sěnkami,

e by som aj ja potreboval také pomoc. V tom ste pribehli vy, chlapi. Ako vidíte, Pěm Boh měvýborně pamä

Cho te sa hra , chlapi. A v dy robte,

o by ste si priali, aby sa v ase nădze věm robilo. Pěm Boh si ka dý dobrý skutok pamätě a raz príde as, ke věm ho hojne odplatí.

Star ek ahal sane do brěny a chlapi sa vracali naspä . li pomaly. H adeli k zemi a neprehovorili ani slovo. Obidvom zneli v u iach slově **Boh si ka dý skutok zapamätěa o je dobré, v etko raz hojne odmení** Ke pri lik miestu, kde pred chví ou robili snehovú guľu, zastavili sa a pozreli na seba. Vladko povedal: Neurobíme to, v ak? Neurobíme, prisved il Mirko. Chytili sa za ruky a utekali domov.

Ka dý dobrý skutok mě v Bo ích o iach ve kě cenu a neostane stratený. Oplatí sa preto ka dš pozvanie k dobrej veci podpora . Budova pastora nšho centra otvorí v Lip-

Apríl 2011

Máj 2011

Jún 2011

tovskej tiavnici novš mo - nosti nielen po duchovnej, ale aj po spoločenskej stránke. Stavba budovy Pastora nšho centra u teraz pozýva k dobrým skutkom. Mnohí to u vyu ili a som im za to v a - ný... a Boh si to pamätě Mýlil som sa: u samotněstavba pastora nšho centra otvěra novš mo nosti. Vyu ime ich!

Prajem Věm aby Kristova lěska, ktorě zmenila svet bola aj pre Věs in pirěciou ku skutkom lěsky.

Na a liptov ina

Alfonz Balko

Peknø je zÅhorÅcke, zemplínske i ari skø nÅre ie, ale najkraj ie, najubozvu nej ie pre ma je na e liptovskø a teda aj tiavnickø. Ne udo, e liptovskø nÅre ie sa stalo pre L. tæra v r. 1848 zÅkladom pre kodi kÅciu spisovnej sloven iny. A to je aj prí ina, pre o, v pomere k iným slovenským nÅre iam, je liptovských nÅre ových slov v nÅre ovom slovníku relatívne ve mi mÅo. Vä ina je toti prenesenÅ do spisovnej sloven iny. Preto sme si doma ani neuvedomovali, e niektorø slovÅ i výslovnos sæ peci ckø liptovsko-nÅre ovø. Mimo nÅre ho liptovskøho regiónu je to v ak diametrÅne inø. Tam majæ svoje nÅre ie a z niektorých slov LiptÅka je hne zrejme, e hovorte cudzím nÅre ím. íjem na východe Slovenska u skoro 70 rokov, ale na u liptovskæ tiavni tinu v mojej re i východniari hne zbadajæ. Najmä tzv. bilabiÅne l, i mäk enie ma prezentujæ ako cudzinca - nevýchodniara. Nehovorím bol, robil, ítal ale bou, robiu, ítau. Nie a tak ako Slia ania (pamätÅm e te z detstva riekanku ako vraj Slia anka hovorí: Ke som i va cez vavi ku, ak som pudva, tak som pudva, moja sukni ka dvaps na povy), ale i tak v mojom hovore liptov inu hne pozna. Napr. mäk enie. Hovoríme i, i, i, i, o je spisovno, ale my tiavni a-

nia, tak ako v etci LiptÅci, mäk íme aj tam kde je dy, ty, ny, ly. Hovoríme napr.: iri mo iki, miesto tyry motyky.

o ma primälo napísa tento lÅno ek? Toto: Mnohých udí, pri rôznych príle itostiach som sa pýtal, i poznajæ slovo rtina. Nik ho nepoznal, hoci tiavni anom je zrejme. Preto som prezeral slovníky nÅre í (sÅm som vlo il do nich nieko ko liptovských, nÅre ových slov) a h adal liptovskø nÅre ovø slovÅ

Akø sæ teda spisovno pendanti, významy nieko kých na ich slov u ívaných v na ej obci:

ambrø - dÅ dník
gríska - krupica
pera ín - petr el
bacha - plech
gunda - hr a
pilus - lopta
bøka - i ka ihli . stromov
gvint - zÅvit
puha - nani hodník
bahra - as drev. kolesa
ha a - rieba
pr - zvierací chodník na holi
borsuk - jazvec
hamova - brzdi
pulka - morka
bzíka - pla i sa, stre kova
het - pre
rajte - køl na upnutie dreva
capnæ - udrie
hic - horæ ava
re ika - majetok ba u na sa - la i
ciment - cement
chamra - zberba, pliaga
ringi pí - koloto
co a - cæva
chudobnica - zemiakovÅbaba
sklep - pivnica
cædi - isti zrno fækaním
chvoj a - e ina
sli uhy - kor ule

cæg - prievan
just - prÅve, zrovna
studeno - huspenina
curika - cæva
kabÅ - nÅhradka chleba
echtÅ - nÅdoba na mlieko
cu pajz - prívarok
kujon - lapaj, nezbedník
tule - chodæle
rtina - suchø ihli ie a konÅriky
kundra - ena ahkých mra - vov
tøs - ve ký hoblík
dach - strecha
kadlub - drevenÅræra na prame
u ík - zÅsuvka
drabi Åk - rebrinÅk
kno ky - brav ovø no i ky
trojka - atelina
durch lÅg - kovový priebojník
koch - komín
ap a - pekÅ
echt - akurÅny
lajda - neporiadna ena
umolestený - ubolený
fertucha - zÅstera
misím - musím
vajko - vajce
fest - pevne
nebo iec - ru ný vrtÅk
vandlík - vä ia misa
lpas - pretený ko ík
opÅka - drevený ko ík
veche - kuchynskÅutierka
fodra - hrub ia doska
pajta - drevenÅprístavba
vydræla - vypi
fr log - vrchnÅk na truhlu
pasia - zÅuba
vy ta rova - vyparÅdi
ganok - veranda
penzlík - men í tetec
zæzik - alædok hydínový

Sævislý text v na om nÅre í by vyzeral asi takto:

Bolo leto. NÅramný hic. Obed. Spôsobne sme jedli echcagom. Nenad gÅvali sme sa, ani nechlípa - li. Jedli sme z misky, nie z vandlíka, ani echtÅra. Ne-

jedli sme upe enæ pu ku, ale echt uvarenæ mrveni - ku s pera ínovou v atou a chudobnicu pe enæ na ap i, vymastenej malcom , prichystanø na parhelte, ktorý stÅl v pitvore. V zime nÅm makovalo studeno. Pili sme medoký nabratý z kadluba do krpky. Po obede sme si v zime maým rajtílkom pripli sli uhy a i li sme z pasie na ad. V lete sme sa hrali s pilusom, ale najviac sme miseli pomÅha z pajty vybra drabiny a liev e, prichysta drabi Åk, vycurika ho z dvora, aby sme stihli priviez trojku z gruntu na RochmÅnoch. Po vymlÅtení zbo ia na holohumnici, sme zrno cædili v cudÅrke a po jeho zomletí, mohla mama opÅsanÅ fertuchou piec z mæky kabÅ e. Tie sme zapíjali mliekom nadojeným do echtÅra, precedeným cez podolok alebo ký kou. Hriatø ako deti sme nepili, tobø neløchali, i nedræla - li. V nede u sme vy tafirovaní cifrovali na Kolesa na rtinovom parkete.

Je istø, e pre udí z iných kætov Slovenska by to bol asi nie ve mi zrozumiteľný text.

Naopak, pre nÅs LiptÅkov je menej zrozumiteľný text v inom nÅre í. Pre zaujímavos vtip v ari - sko-zemplínskom nÅre í v prostredí ktorøho íjem:

- ur u, ta ti jagba aro - dej ik, - hutori Veronka, - pozname e i e em dva ti d i, a ja u u trecim me - acu.

Úspešný za iatok prázdnin

Miroslav a Monika Kubalovci

2. júla sa v rakúskom meste Hainburg/Donau, konala skateboardova súťaž - Game of S.K.A.T.E. Jazdi sa za dňa o 16. hodine, keď povrch dokonale po daždi vyschol. Po registrácii, do ktorej sa zapísalo nad 40 jazdcov v dvoch vekových kategóriách (do 14 a nad 14 rokov), prebehlo tréning. Všetko klapalo tak ako

malo, po asi prilo, pričom celkom pekný počet divákov. Atmosféra bola skvelá a ilozlo vyšlo 40 chlapcov a 2 dievčatá. Jedna z Rakúska a jedna zo Slovenska. Pekné počasie, keď si zoberieme, keď sa v ten deň odjazdilo viacero akcií na Slovensku. Medzi jazdcami bolo cca 15 Rakúšanov. Prvou disciplínou bol GoS do 14 rokov.

Najviac sa v tejto kategórii darilo Tomovi Kubalovi z Liptovskej tiavnice a postavil sa na stupienok víťazov. Z rakúskych riderov bol najlepší Max Furman. Obaja získali vecnú cenu.

Po mne na kategóriu nad 14 rokov. Tam sa strhlo nájed medzi Jakubom Ivaníkom vs. Martinom Kubalom, bra-

tom Tomom. Vyhral Kubo Ivaník a Martin Kubala obsadil druhé priečky.

Martinovi a Tomovi gratulujeme za výbornú reprezentáciu a držíme palce v ďalších súťažiach. Ďakujeme za našu podporu pre našich chlapcov, starostovi obce Dušanovi Laukovi.

ZO Jednoty dôchodcov Slovenska na zájazde v Poľsku

5bbU?`ja t_cjz

Koncom mája t.r. ZO JDS v našej obci zorganizovala pre svojich členov, ako aj ostatných občanov obce zájazd do Krakova a Wieliczky.

Potešili sme sa záujmu našich občanov o tento zájazd a autobus sa naplnil pomerne rýchlo. V Krakove sme navštívili známe kráľovské námok Wawel, prezreli sme si krásnu Komnatu kráľovskú, boli sme v krásnej katedrále v asti hradu, ako aj pri hrobke tragicky zosnulého prezidenta Kasińskiego a jeho manželky. Prešli sme celým nám dvorím námok s krásnym výhľadom na mesto. V historickej asti mesta - v jeho centre sme prešli celým nám mestím, najviac nás zaujala katedrála (kostol) s nám dvernými oltármi a výzdobou.

Z Krakova sme pokračovali do Wieliczky, navštívili sme svetový unikát - soľná baňa, ktorá je zapísaná do svetového dedičstva UNESCO ako jedna z najstarších soľných baní na svete. Baňa je známa kvôli dlhdej tradícii v cestovnom ruchu, pretože navštívi viac ako milión turistov z celého sveta. Tu sme obdivovali podzemnú expozíciu - Múzeum ope Krakowských, Technické múzeum s históriou a bytmi soli, krásnu svadobnú sálu s oltárom, lustami, obrazmi v stene, sochami a krásnou dlažbou - všetko z kamennej soli. Zaujímavá bola kongresová sála s barom, reštauráciou, obchodíkmi so suvenírmí a veľkými nám dhernými priestorami. Prehliadka trvala skoro 3 hodiny a všetci, ktorí sa jej zúčastnili boli nadšení z toho, čo videli.

Určite každý z nich odporučí svojim najbližším i známym navštíviť aspoň raz v živote tento svetový unikát.

Zájazd sme zorganizovali za pomoci nášho Obecného ohradu, ktorý nám dotáciou prispel na náklady a z týchto prostriedkov sme sa použili aj na ohradu faktúry za autobus.

Aj napriek nepriazni počasie celý priebeh zájazdu bol bezproblémový a astne sme sa vrátili domov.

Veríme, že aj v budúcnosti sa nám podarí pre našich členov a občanov obce zorganizovať podobný zájazd do niektorého keta nášho krásneho Slovenska.

Njmý i ^Y a Y'g]g jc^Y'dfz j bY' j YXc a]Y

?Uhf#U?U U_cj z

Týmito riadkami by som chcela upoeta pozornos tých, ktorí sa venuje pri svojom podnikaní sprostredkovate skej innosti a taktie poradenstvu alebo sprostredkovaniu v oblasti naných sluieb. asto sa toti v praxi stretávame s tým, e k chybám a k poruovaniu zákona dochádza nie omyseľne, ale z nevedomosti, o síce nikoho neospravedljuje >, no o to viac loveka mrzí, ke prave za taketo chybu treba nies zodpovednos ... Chcem preto vyu i aj toto mo nos a takým jednoduchým spôsobom upozorni na asto sa vyskytujúcu chybu.

Mnohí ivnostníci alebo budoci ivnostníci majú mylný názor, e získaním ivnostenského oprávenia na sprostredkovate ské innos v oblasti obchodu alebo v oblasti sluieb majú iroké káču mo nosí v oblasti obchodu a sluieb alebo inak povedan e pod touto ivnosou mo no vykonať v etko. Iste e

to nie je tak. Sprostredkova obchod alebo slu by znamen e existuje osoba A, ktor e nie o potrebuje (dopyt), osoba C, ktor e to nie o m e (ponuka) a medzi nimi stojí osoba B, ktor e im tento obchod alebo slu bu sprostredkuje. To znamená e osoba B nevykonáva maloobchodný ani veľkoobchodný predaj, to by bola osobitn e, samostatn e ivnos .

Pri sprostredkovate skej innosti v oblasti sluieb k najvä ím problémom dochádza vtedy, ke sa ivnostník myľne domnieva, e v rámci tejto ivnosti mô e sprostredkovať v etky slu by. Opä to nie je tak. Nemô e sprostredkovať takto slu by, ktor e pod a osobitných predpisov sp aj e znaky iných regulovaných ivností napr. sprostredkovanie zjazdov je n apl ou regulovanej ivnosti cestovn e kancelária, resp. cestovn e agentera; sprostredkovanie predaja, prenájmu alebo kopy nehute nosí je n apl ou regulovanej ivnosti realitn e kancelária; sprostredkova-

nie pedi ných sluieb je n apl ou regulovanej ivnosti zasielate stvo a podobne. Taktie nie je mo n e vykonáva sprostredkovanie tých inností, ktor e ivnosami vôbec nie sa napr. nan n e sprostredkovanie a v jeho rámci ani sprostredkovanie dôchodkového sporenia, i stavebného sporenia. Spomínan e innosti je mo n e vykonáva jedine v rámci zákona . 186/2009 Z.z. o nan nom sprostredkovaní a nan nom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tu by som chcela upozorni v etkých ob a nov, ktorí bud e uzaviera zmluvy, resp. n e vrh zmluvy (patria sem napr. zmluvy o poskytnutí nan nej slu by, rôzne poisťky, poskytovanie e verov, spotrebite sk e e very...) e pod a platnej legislatívy taketo innos mô e vykonať len osoba, ktor e je zapísan e do príslušného zoznamu a príslušného podregistra, vedených Národnou bankou Slovenska. A odo d a zpisu do registra mô e opráven e osoba vykonať nan n e

sprostredkovanie. Agenta, ktorý v e osloví, si mô e overi na stránke Národnej banky Slovenska Register naných agentov a naných poradcov. Platne uzavrie taketo zmluvu nie je teda mo n e so ivnostníkom, ktorý m e oprávenie na sprostredkovate ské innos .

Rozsah ivnostenského oprávenia, teda innosti, ktor e je mo n e vykonáva na základe získaného ivnostenského oprávenia, sa v dy posudzuje pod a znenia predmetu podnikania. Z toho jednozna ne vyplýva, e ivnostník mô e vystavi fakturu, resp. iný doklad, len na tie pr e, ktorých vykonávanie mu bolo deklarovan e osved ením o ivnostenskom oprávení. V etko in e, o je nad rámec osved enia, je zákonom kvali kovan e ako neopráven e podnikanie. Odpor e am nezotrvať v pochybnostiach, ale ma stopercentn e istotu o rozsahu svojho ivnostenského oprávenia.

o

N'U_h]j#h'>8G'U'GN D'j'F i yc a VYf_i

Edita Haluzová

MO SZ P v Ru omberku zorganizovala d a: 11.6.2011 pri príle itosti MDD pre vnukov na ich lenov De hier spojený s opekaním klobásky. Po a sie n e prialo a tak sme v areáli

Klubu dôchodcov na Riadku pretekali v rôznych

disciplínach spolu so svojimi vnukmi. Pre v etkých z e astnených boli pripraven e vecn e ceny a chutn e klobásky, ktor e sme si opekali na pripravenom ohnisku.

Cel e akciu bola nato i mestsk e televízia Ru a. Myslím si, e v etci z e astnení odchádzali z vydare-

nej akcie spokojní.

ZO JDS si pre svojich lenov pripravuje programy samostatne, ale v rámci okresnej organizácie sa lenovia u te ia na zjazd do Talianska, ktorý sa bude kona od 26. 8. 2.9.2011. Cez letn e mesiace si niektorý lenovia oddýchnu na relaxa ných pobytoch v

kope och Tur ianske Teplice, Nimnice a Dudince.

V septembri sa zase stretneme na al om roníku ru omberskej Líry.

Prajem v etkým lenom JDS príjemný relax a tým, ktorí zostávajú doma, ve a slne ných a pokojných dní.

o

Rodáci

Ladislav Slanica

Na za iatku sa priznám, e tak trochu zvidím obciam i mestám kde tĚ alebo tĚznĚ ma osoba, i skôr osobnos sa narodila v ich obci. Poznám, e ve a, i u básnikov, spisovate ov a umelcov pochádza predov etkým z Oravy, ale aj Liptova a Gemera. Krajom ktorí dal národu významných udí je teda aj Liptov, i u horný, alebo dolný. Darmo v ak budete listova v encyklopódi, rodáka, umelca z Liptovskej tiavnice tam nenájdete! Neboli? Nenarodili sa v na ej tiavnici? Ur ite boli! Len v rodnej dedine nena li uplatnenie, primeranô zamestnanie a za prácou odi li do sveta, ktorý im ponôkol to o slovenskĚ rodnĚ dedina nemala. Odi li do sveta, ktorý ponôkal aj viacej pohodlia. Rodnô dedinu po nadobudnutí vzdelania u nepotrebovali. Skuto nos, e rodisko potrebuje ich poznatky a vedomosti sa dostala postupne po rokoch na okraj ich záujmu a pozornosti. Vyleteli z rodnôho hniezda, ke im zosilneli krídla, ako tým lastovi kám. Nevrátili sa spä, lebo vyhovujúcej ie podmienky pre ivot zvýraznenô aj pohodlím na li mimo rodný kraj dedinu, v ktorej vyrastali. i niekedy v ivote cítili potrebu splati dlh, ktorý im rodnĚ dedina dala v rokoch mladosti, to mô u poveda len tí, ktorý sa po aktívnych rokoch ivota vracajê spä. Nie ako tie lastovi ky po ka dom roku, ale vtedy, ke im svet mimo rodný kraj u nevedel poskytnê to, omu dali prednos pred rokmi. Tak ako v tej piesni: SlovenskĚ rodnĚ dedina ... tys bola mojím ivotom po celý as.... a ja vrám sa zas! Niektorý tiavni ania hlavne tie mlad ie

generácie u ani nevedia, e medzi na imi rodákmi boli aj vysoko kolsky vzdelaní pracovníci, predov etkým vo verejnej správe, kolstve, justícii i cirkvi. Spomeniem len pĚ. Profesori na vysokej kole, ako boli profesor JĚ olt, Stanislav Ondrejka, Jozef KrĚlovenský, pracovníci v justícii JUDR. Viliam olt, jeho brat DR. Alexander olt (Petrovský), k azi, bolo ich vari sedem i osem...

Bezømyslu niekomu ukrivdi a u kodi, poznám aj také skuto nos, e sa na li rodáci, ktorí sa neradi vracali pri príle itostných stretnutiach do ias ke vyrastali v rodnej dedine. MateriĚne podmienky v ktorých ili po tediĚch i funkciĚch nedĚvali priestor, aby sa o len v spomienkach vracali do ias, ke ako mladí ili na dedine v podmienkach, ktorô im po dosiahnutí vzdelania alebo postavenia vo funkciĚch ich materiĚne zabezpe enie umo ovalo. Opä sa aj tu potvrdila tĚstarĚ znĚma pravda, e peniaze krivia charaktery.

Ale peniaze v dy nesta ia. Zdravie si za peniaze nekôpi aj ke si mnohí na nich stavajê svoje predstavy o budúcnosti. V ivote je treba ma aj astie! To sa tie nadobudnê nedĚ s tým sa treba len narodi. Podobne ako sa rodia talenty. Tie ho nemo no kôpi, alebo nadobudnê, dĚ sa len iasto ne zdedi. Av ak len výnimo ne. Napríklad, ako som uviedol na za iatku príspevku, zvidím Slia anom maliara Hanulu. Hlavne preto, e on, u ako znĚny maliar a ilustrátor, nezaprel svoj pôvod a v jeho realistických dielach sa stĚ vracal k tým z ktorých vy iel. Ku biednemu ro níckemu upracovanômu udu.

Mal talent ale aj astie. Nevie do akej miery je to pravda, ale tak sa to spomína, e ke dĚno, (Hanula sa narodil v roku 1863) pri príle itosti birmovky pri iel do Slia a biskup. Mladý Hanula - e te ako chlapec ho zve nil na kuse papiera, ktorý s pri iením domĚch aj biskupovi odovzdal so slovami: ... nech sa nerĚ ia hneva, ak som ich zle tra !! Biskup postrehol talent a podporoval nan ne mladôho Hanulu na tediĚch. To bolo to astie. My sme síce zo tiavnice umelca rodáka nemali. Mali sme v ak osobnos ktorĚ mala korene v Liptovskej tiavnici, ale narodila sa v Ru omberku - DR Jozef Felix, taktô uvádza encyklopedicný slovník, bol znĚnym slovenským literĚnym kritikom a historikom. Bol romanistom a predkladate om z romĚnskych literatê. Do gymnázia chodil v Ru omberku, tudoval v Bratislave, Prahe i v Parí i na Sorbone. Bol aj dramaturgom SND. Pracoval aj v literĚnom òstave SAV. Bol osobnos ou literĚnej kritiky a literĚnej vedy, priekopík prekladate skej tvorby at. Sæ asnej generácii, ani tým, ktorí u majê nad 80, v ak meno DR Fôlix u ni nepripomína. Vari len krí na hrobe jeho rodi ov na miestnom cintoríne v Lipt.

tiavnici.

A predsa! Mali sme aj rodĚka tiavni ana, talentovanôho umelca. Nebolo by dobre, keby upadol do zabudnutia. Bol to Benjamín Vulpíny. Sudi ky mu do vienka v ak dali len talent a on nemal to astie, aby ho tak ako maliara Hanulu niekto nan ne podporoval. Zostalo preto len pri talente a pri príle itostnej tvorbe obrazov, ktorým venoval svoj vo ný as. Zákutia Liptovskej tiavnice sêtômou, ktorê zve oval, i u olejom na plĚne, alebo len tak, ako skice z ka dodennôho ivota vo fabrike, kde celý ivot pracoval. Tam bol znĚny tým, e ka dê mimoriadnu udalos na pracovisku zve nil na kuse papiera alebo celulôzy. Jeho pseudonymom, ako autora kresby, bola nakreslenĚ my. Bol to pokojný, vyrovnaný lovek, nekon iktný typ, ktorý svoje povahovô protiklady rad ej z aleka obi iel. Veselý lovek, ktorý sr al vtipom a bez prí iny ani slovom nikomu neublí il. Ukrivdili mu tie sudi ky, e mu do vienka nedali aj viacej astia. Jeho zĚuba ma ova, nebola zdrojom ob ivy. Riadil sa tým, e len to ti zostane, o si v ivote rozdal. Jeden jeho obraz zo starej Liptovskej tiavnice opatrujem a vĚn teraz ponôkam k nazretiu. ○

Vypni telku zapni seba!

Zuzana Zarevúcka

Po as kolského rok sa zæ ast ujeme na mnohých akciách a mnohø si pripravujeme sami. Ani tento rok nebol výnimkou. V máji sme spolu pre ili krásnych 6 dní pod názvom Vypni telku zapni seba! S de mi sme sa stretávali v popolud aj ích hodinách a ka dý de v inej dedine. V pondelok sme mali pripravenø tvorivø dielne v KD v tiavni ke, pod

vedením pani Kri andovej. Deti si vytvárali bro ne, náramky, náhrdelníky a prstene z gorálok. Pani Kri andovädokonca doniesla aj íjací stroj na vy íadanie niektorých detí a ukázala im ako ho pou íva s tým, e si to potom sami odska ali. Ke e bolo peknø po asie, stihli sme si na ihrisku zahra aj futbal a diev atæ sa zabávali na koloto i a hojda kách.

V utorok sme mali pri-

íana Nepomuckého, o ktoræ sme sa s de mi, ale aj s mlæde níkmi postarali prostredníctvom brigády. Upravili sme jej okolie, pokosili trávu, zasadili a vypestovali kvietky, pozbierali odpadky. Potom sme s de mi za kaplnkou opekali a u ívali si slne nø po asie.

Vo tvrtok sme mali pripravenø hru pevnos Boyard v Liptovskej tiavnici. Deti mali stretnutie na zastávke pri Klu inách a odtia za ínali hru. Rozdelili sa na dve skupinky a ka dæ la iným smerom, pri om museli splni ælohy na stanoviskách, aby sa mohli dosta alej. Najzaujímavej ím stanoviskom pre deti bolo, ke museli spapa suchý keks, nafeka balón a prasknø hotak, e si na sadnæ. alej sa nau ili rozoznæva bylinky, ktorø rastæ v na om okolí. Skupinka, ktoræ splnila ælohy skôr a ako prvæpri la na poslednø zævere nø stanovisko, vyhrala.

al ím z atraktívnych dní bol piatok, preto e sme s de mi boli v Hrabove v Tarzánii. Tarzánia je lanový park postavený z rôznych lanových prekæ ok, ktorø sæ zavesenø vo vý ke a to bu na stromoch, alebo na umelo postavených st poch. Samozrejme je plne vybavenæ prilbami a istiacimi lanami. Nieko ko

detí pre lo celé trasu, hlavnø je, e sa v etci zabavili a vyska ali si nie o novø.

V sobotu sme mali pripravený celodenný výlet na Vlkolínece, no pre nepriaze po asia sme mali v Ludrovej tane ný de spolu s hrami.

Pre o præve akcia s názvom Vypni telku zapni seba? Po íta e a televízory hýbu svetom. To u vieme v etci. Ide hlavne o to, i deti dokæ u vydr a ten jeden tý de bez pozerania televízora a rad ej strávia as s ostatnými de mi vonku, kde je pre nich pripravených na ka dý de ve a mo ností na zábavu. Je to len na nich a na ich pevnej vôli. Tejto akcie sa zæ ast ovali v etky tri dediny, teda: Ludrovæ, Liptovskæ tiavnica aj tiavni ka. Ka dý de sa zæ astnilo okolo 30 detí.

Koniec kolského roka a za iatok præzdnin sme mali s de mi zævere næ opeka ku a stretneme sa opä v septembri. Te íme sa na Væs a prajeme Væm krásne leto. Va i animátori! >

Potravinová alergia

Edita Haluzová

V minulom čísle To i To ste sa dozvedeli o príznakoch potravinovej alergie a teraz vám priblížim diagnostiku, prevenciu a liečbu tohto ochorenia.

Problémy pri požití niektorých potravín:

- Najčastejšie ide o neznášanlivosť laktózy, pri ktorej organizmus nevie spracovať mlieko a cukor. Je podmienená chýbajúcim enzýmom laktázy, rozkladajúcej mlieko na cukor. Neznášanlivosť je intolancia laktózy môže byť vrodená alebo získaná.

- Medzi pomerne častými a bolestivými patrí absencia enzýmu cyklooxygenázy. U ľudí s poruchou tohto enzýmu sa s intolanciou stretávame po požití salicylátov, ktoré sa vyskytujú v konzervovanom ovocí, zelenine, orechoch, káve a protizápalových liekoch napríklad acylpyrín, ibuprofen. Prejavuje sa bolesťami brucha, nafukovaním, vracaním, hnačkami,

bolesťami hlavy, migráciou, nervozitou, alebo podráždenosťou.

- Toxické reakcie môžu byť vyvolané aj vplyvom toxínov z baktérií napríklad: salmonelový enterotoxín.

- a kosti vznikajúce ako reakcia na farmakologicky aktívne látky, ktoré sa nachádzajú v potravinách a vyvolávajú prejavy ako pri alergickej reakcii:

Histamín - nachádza sa v tvrdých syroch, v rybách, v paradajkách, šaláte, pive a víne.

Tyramín - nachádza sa v zrelých syroch, alebo látky uvoľňuje v organizme histamín paradajky, okurky, jahody.

- Problémy môžu byť vyvolané aj glutaman sodný (E 621), ktorý sa používa ako korenenie a dochucovacie prostriedok najmä v ázijskej kuchyni.

- Svoju nemalú úlohu zohrávajú aj psychické faktory.

Základom správnej diagnózy je podrobná anamnéza to je podrobný rozbor prejavov

v súvislosti s požitím potravín. Veľkým pomocníkom môže byť Potravinový denník, ktorý si pacient vedie. Mal by obsahovať podrobný obsah požitých potravín a následných príznakov, ktoré sa počas určitého obdobia objavili.

Podľa mechanizmu zvyku alergie sa používajú rôzne testy. Pri IgE mediovanej alergie sa dokazuje prítomnosť protilátok v organizme kožnými testami. Alej ide o vyšetrenie týchto protilátok z krvi (špeciálne IgE). Najdôležitejší na potvrdenie alergie je eliminačný a následne expozičný test a vylúčenie a znovuzavádzanie podozrivej potraviny.

Prevenčia:

Dojčenie sa odporúča a aspoň do 4-6 mesiacov. U detí, ktoré nemôžu byť kojené, sa odporúča a podávanie hypoalergického mlieka. Postupne zavádzanie tuhej stravy sa odporúča medzi 4-6 mesiacom života najlepšie s dojením. Prílišné odstavovanie podávania niektorých potra-

vín ako napríklad vajec alebo bielka, ktoré sa odporúča alo po prvom roku života, alebo rýb po dvoch rokoch, nemá význam.

Liečba potravinovej alergie: Základom liečby je dôsledné vyradenie v etkých potravinách zo stravy obsahujúcich daný alergén. U malých detí zvyčajne alergia vymizne, u dospelých naopak je potrebné celoživotné diéty. Je potrebné dávať si pozor aj na skryté formy alergénov dôsledne vyhýbať sa v etko sa v danej potravinách nachádza napríklad: v sušienkach obsah vajec, orechov, sóje.

Keď sa týka liekov, tieto lieky zvyčajne uje lekár alergológ, podľa klinických prejavov. Najdôležitejšie je ale je dôsledne sa vyhýbať vyvolaniu takýchto prejavov, a dávať si pozor na zloženie potraviny, hlavne v dovolenkových destináciách sa vyhýbame konzumovaniu cudzokrajných neoverených jedál, ktoré by nám mohli pokaziť zdravie z príjemnej dovolenky.

○

Úpal

Al 8f'AUfjzb'6c Y_

Letné obdobie okrem príjemných chvíľok prináša so sebou aj zdravotné problémy.

Ide najmä o úpal, ktorý môže byť slnečný alebo tepelný (úpal). Slnečný úpal vzniká pri snahe rýchleho dosiahnutia hneďto sfarbenia pokožky. Spôsobuje ho slnečné lúčenie a najmä jeho infračervené zloženie. Dochádza k bolestivému červenému sfarbeniu pokožky a tvorbe

vodnatých puzgierov. Tento stav vyžaduje okamžité ošetrenie ktoré najlepšie kalciovou masťou alebo potieraním pokožky mliekom s pridaním sódy bikarbóny. Okrem toho stav vyžaduje veľký prísun tekutín.

Pri tepelnom úpale ide o prehriatie organizmu najmä v teple a vlhkom prostredí. Nadmerná tvorba tepla pri práci alebo športe v takomto prostredí je kompenzovaná enormným potením.

Nakoľko vlhké prostredie nedovoľuje sa zbavovať tepelnej energie vo forme dýchania a sňatia do okolia, potenie je jediný spôsob ako sa môže organizmus zbaviť prehriatia.

Keď je spojené so stratou veľkého množstva tekutín a následne dochádza k celkovému prejavom dehydrácie. Zo zdravotného hľadiska je to len bolesť hlavy, celková slabosť, pocit malomoci a vyčerpania, svalové kŕče, nespôk a pocit na

odpadnutie, na dýchanie, a môže dôjsť ku kolapsu následkom poklesu krvného tlaku. Oba typy úpalu sa často kombinujú a preto sa kombinujú a preto sa kombinujú prejavy slnečného úpalu vyskytujú spolu s celkovými príznakmi tepelného úpalu (úpalu).

Najlepšie je takýmto stavom predchádzať rozumným opatrením, používaním ochranných krémov, príjmom dostatočného množstva tekutín.

○

